

34(094.5)
(497-1)

Поштарина плаћена

Год. XII

НОВИ САД 15.-VII. 1932.

Бр. 7 и 8

ЗБИРКА
ЗАКОНА
МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
И УРЕДАБА
И
ЗБИРКА
ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XII
1932

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

Др. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ
ПРЕТСЕДНИК АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржина: 31. Уредба о утврђивању вредности станова држ. чиновника. — 32. Правилник о прив. радио-телеграфским и телефонским апаратима. — 33. Распис 4523-923. — 34. Уредба о уређењу односа између новинара и власника листова. — 35. Правилник о наградама адвоката.

Садржина: 79. Примена блажег закона. — 80. Децизија бр. 74. — 81. Вредност код ревизије. — 82. Ликвидација командитног друштва. — 83. 84. Промена тужбе. — 85. Претрес с другим адвокатом. — 86. Изузеће суда. — 87. Грунт. ред §. 74. — 88. Разбојништво, изнуда. — 89. Пуномоћ за потпис уговора. — 90. Секвестрација плодоуживања. — 91. Аграрна реформа. — 92. Плаћање. — 93. Недостатак пуномоћи. — 94. Пробијање прозора. — 95. Форм. повреда. — 96. Пренос тргов. радње. — 97. Награда за оправку ствари. — 98. Сузбијање злоупотребе у служб. дужности.

ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ ГРУЛИЋА — НОВИ САД

I. Ревизионо веће

Решава ревиз. молбе приспеле од Окружног суда у Суботици, Вел. Кикинди, као и молбе о искључењу од свих окружних судова.

Претседник: Др. Никола Игњатовић, претседник Апелационог суда;

Заменик: Др. Тома Павловић; чланови: Др. Јосиф Кочар и Антун Мраковић, судије Апел. суда. Записничар: Бранислав Пушић, суд. приправник.

II. Ревизионо веће

Решава рев. молбе приспеле од Окружног суда у Белој Цркви, Панчеву и од Окр. суда оне ствари у којима је I. ст. пресуду донео срески суд у Жабљу, Тителу, Ст. Бечеју и Бач. Паланци.

Претседник: Др. Никола Игњатовић, претседник Апелационог суда;

Заменик: Милан Зорић; чланови: Др. Иван Прудан и Војислав Гомирац. Записничар: Стеван Ђирић, судски приправник.

III. Ревизионо веће

Решава ревиз. молбе приспеле од Окружног суда у Сомбору и Вел. Бечкереку и ствари у којима је I. ст. пресуду донео срески суд у Н. Саду; најпосле ствари које по Закону о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига спадају у стварну надлежност Апелационог суда.

Претседник: Др. Никола Игњатовић, претседник Апелационог суда; заменик: Др. Мих. Теодоровић; чланови: Др. Владисав Петровић и Др. Теодор Петковић. Записничар: Иванка Јанкелић, суд. прпр.

§ 2.

1) Принудне јавне продаје (овршне дражбе) покретног или непокретног имања земљорадника извршене после дана, када је предлог Закона о заштити земљорадника поднесен Народном Претставништву (19 марта 1932 године), ниште се, ако је купац сам тражилац извршења (оврховодитељ), или овоме у сродству или тазбини до другог степена, или његов заступник (пуномоћник).

2) Купац је дужан вратити купљене покретне ствари или непокретности земљораднику, кад му земљорадник врати куповну цену са 6% годишњих камата од дана када је купац цену положио. Ако купцу није више могућно вратити ове ствари, зато што су прешле у треће руке или из кога другог разлога дужан је надокнадити земљораднику праву вредност коју су ове ствари имале на дан извршене јавне продаје, а земљорадник има му и у овом случају истовремено вратити куповну цену са 6% годишње камате од дана кад је купац цену положио. Овај повраћај може се тражити најдаље у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овога Закона. Исто тако је купац дужан накнадити штету коју би претрпео извршеник земљорадник услед тога, што му купац може вратити ствар само са теретом или у погоршаном стању.

3) За повраћај непокретности у поновну својину земљорадника не плаћа се преносна такса.

4) За спорове о повраћају ствари или о накнади штете по предњим ставовима надлежан је извршни суд, а на подручју на којем извршење спада у надлежност општих управних власти, надлежан је онај срески односно првостепени (окружни) суд, у чијем је подручју извршење проведено.

§ 3.

1) Земљорадник је дужан да плати на тражбину, чија је принудна наплата по прописима § 1 одложена,

ИВ.Г. СТ/324

камате од 6% годишње и то од дана тужбе, осим ако је пресудом, поравнањем или каквим другим основом (извршним насловом) утврђена нижа камата,

2) Ако поверилац (веровник) својевољно одобри дужнику земљораднику одлагање плаћања тражбине, која је доспела, и то пре поднесене тужбе ради њезине наплате или пошто одустане од већ покренуте парнице без тражења икаквих парничких трошкова, може уговорити камате највише до 10% на годину, без обзира на висину раније уговорене камате.

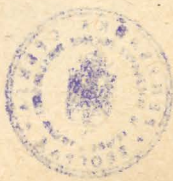
3) У максимални износ годишње камате имају се урачунати и сва споредна плаћања или давања на која се дужник обвезао поред камате, као што су провизије, конвенционалне казне, трошкови и слично.

4) Уговор о камати ништаван је, уколико углављене камате прелазе овим параграфом допуштену максималну стопу. Камате преко стопе допуштене овим параграфом не смеју се досуђивати ни обезбеђивати ни извршењем наплаћивати, па ма биле утврђене правноснажном пресудом или каквим другим основом (извршним насловом).

§ 4.

1) Стављају се на снагу за целу државу прописи §§ 65 став 1 и 2, 69, 119, 133, 134, 148, 165 став 5, 209 и 230 Закона о извршењу и обезбеђењу од 9 јула 1930 године, „Службене новине“ број 165—LXII, а за подручје Врховног суда у Сарајеву, Банског стола у Загребу и Апелационог суда у Новом Саду и прописи § 113 истог Закона. Овим се не дира у важност прописа §§ 1 и 2 овог Закона.

2) Где се у прописима наведеним у 1 ставу овога параграфа спомиње суд, има се на подручју Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици подразумевату извршна власт, а у колико се ови прописи позивају на прописе Закона о извршењу и обезбеђењу, који нису стављени на снагу овим Законом, имају се

подразумевати односни прописи грађанских парничних поступника односно закона о извршењу који данас важе у појединим подручјима Краљевине, у колико одговарајућих прописа има у овим законима.

3) Прописи §§ 486 и 487 Закона о поступку судском у грађанским парницама за Србију примењиваће се и надаље, уколико нису у противности са прописима споменутим у 1 ставу.

4) Прописи предњих ставова примењиваће се и на извршења, која су на дан ступања на снагу овога закона већ у току, уколико принудна јавна продаја (овршна дражба) још није правноснажно provedена.

§ 5.

Ако који новчани завод за време трајања одлагања и § 1 дође у тешкоћу плаћања услед поремећења кредитних односа изазваних било општом кредитном кризом било необичним и прекомерним дизањем улога, а према билансу у то време буде актива већа од пасиве, моћи ће Министарски савет по тражењу самога тога завода на предлог Министра трговине и индустрије донети за сваки такав случај уредбу са законском снагом, којом ће се предвидети рокови исплате улога и других потраживања као и све друге мере, па и о реорганизацији завода, потребне за његов редован рад и за безбедност улагача и осталих веровника. У том циљу може Министар трговине и индустрије такав новчани завод и његово цело пословање ставити под стални надзор свога комесара.

§ 6.

1) Земљорадником у смислу овог Закона сматра се свако лице, које обрађује земљу само или са члановима своје породице и чији опорезовани приход произлази претежно из пољопривреде, ако његов посед не прелази површину од 75 хектара зиратне (обрадиве) земље (оранице, воћњаци, виногради, ливаде, изузев пашњака), од-

носно код породичне задруге 150 хектара зиратне (обрадиве) земље.

2) За земљораднике у смислу прописа става 1 сматраће се и лица, која због болести или немања довољно радне снаге своје и своје породице или из других неотклонивих сметња морају помоћу других лица обрађивати своју земљу, даље малолетна деца земљорадника за трајања њихове малолетности као и заоставштине (масе) иза земљорадника, док не буду предате (уручене) наследницима.

3) Уверење о чињеницима из става 1 и 2 овога параграфа издају општинске власти (општински суд, општинско поглаварство) на захтев дужника-земљорадника или на захтев извршне власти, с тим, да ова уверења имају бити потврђена од средњег начелства, осим ако су таква уверења издала градска начелства као првостепене управне власти (§ 19, став 2 тач., бр. 1 Закона о унутрашњој управи).

§ 7.

Решење о одлагању по пропису § 1 доноси суд (извршна власт) по службеној дужности или на захтев дужника, ако суду није познато, да је дужник земљорадник. У овом другом случају суд (извршна власт) тражиће по службеној дужности уверење из § 6. До доношења правноснажног решења о одлагању из § 1 обуставља се извршни поступак.

§ 8.

1) Прописи овог Закона неће се примењивати на тражбине Народне банке, Државне хипотекарне банке и Привилеговане аграрне банке.

2) Прописи овога Закона, изузев прописа из § 4, неће се примењивати ни на тражбине државе, у колико проводи извршење на основу грађанских парничних (извршних) закона, на тражбине самоуправних тела и њихових штедионица, задружних организација које су осно-

ване и раде по постојећим законима о задругама, даље на тражбине издржавања (алиментације) које неком лицу припадају против дужника на основу дужникове дужности издржавања, на тражбине које проистичу из кривичног дела као ни на тражбине које су постале после ступања на снагу овога Закона. Као такве се не сматрају тражбине из § 3 става 2.

§ 9.

1) Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а добија изузев прописа § 4 обавезну снагу кад се обнародује у „Службеном новинама“. Прописи § 4 добијају обавезну снагу по протеку 15 дана од дана обнародовања овог Закона.

2) Овлашћује се Министар правде да изда уредбе и упутства потребна за извршење овог Закона и то у колико ова засецају у надлежност других министара у споразуму с њима, а нарочито да пропише ближе одредбе о томе, ко се има сматрати земљорадником и да одреди појам породичне задруге у смислу § 6.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

19 априла 1932 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар правде,
Бож. Ж. Максимовић с. р.

Заступник
Министра трговине и индустрије
и Министар пољопривреде,
Јурај Деметровић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
чувар Државног печата,
Министар правде,
Бож. Ж. Максимовић с. р.

Претседник Министарског савета
и Министар иностраних послова,
Др. В. Маринковић с. р.

(Следују потписи осталих министара)
«Обнародовано у Службеним Новинама од 20 апр. 1932 Бр. 91-XL»

31.

На основу тач. а § 29 Закона о чиновницима, част ми је предложити на одобрење Министарском Савету Уредбу о утврђивању вредности станова државних службеника грађанског реда, која гласи:

УРЕДБА**о утврђивању вредности станова државних службеника грађанског реда****Члан 1.**

Државном службенику који има стан од државе или самоуправног тела одбија се вредност стана по одредбама ове Уредбе од укупних месечних принадлежности. Ово не важи за државне службенике који у иностранству имају стан у натури, као ни за оне службенике који по специјалним законима имају права на бесплатне станове од државе или самоуправних тела.

Члан 2.

Под државним службеником имају се разумети и лица која се узимају на рад у служби државе од одредбама главе X Закона о чиновницима.

Члан 3.

Вредност стана (закупнина) одређује се према месном разреду скупове и према категорији стана за сваку собну јединицу по овој скали:

МЕСЕЧНА ЗАКУПНИНА У ДИНАРИМА			
По месном разреду скупове	Од собне јединице у категорији		
	I.	II.	III.
I	120.—	100.—	70.—
II	100.—	80.—	50.—
III	80.—	50.—	30.—

Члан 4.

Кујна, соба за млађе, купатило и остава (шпајз) рачуна се свака за себе као пола собне јединице, укупно, дакле, као две собне јединице и као такве наплаћивати, док се остале просторије стана неће узимати у обзир ни наплаћивати.

Члан 5.

Станови се деле у три категорије и то:

У прву категорију спадају станови у зградама солидно грађеним са потпуним комфором (као потпуни конфор за сада се узима у обзир паркет, купатило итд.)

У другу категорију спадају станови који се налазе у солидно грађеним зградама, без потпуног комфора.

У трећу категорију спадају станови који се налазе у слабије грађеним зградама (бондрук, набој, ћерпич, долма итд.) као и у баракама.

Члан 6.

Служитељима, који врше дужност чувара зграда, кључара, апсанција, ноћних стражара, баштована и осталих радника, шофера, кочијаша, портира, механичара, машиниста и ложача централних грејања, надзорника државних путева и путара и томе слично, одређена вредност стана по овој Уредби смањује се са 50%.

Члан 7.

Кад више службеника станују у једној соби (заједнички станови — касарне), вредност стана плаћају сви службеници заједнички.

Члан 8.

Просторије стана и вредност стана одређује својом одлуком непосредни старешина надлештва при коме је државни службеник постављен, а по одредбама ове Уредбе.

Члан 9.

На одлуку непосредног старешине, којој се одређују просторије стана и вредност стана има места жалби Министру Финансија у року од 15 дана од дана саопштења одлуке. Жалба се подноси непосредно старешини, који претходно утврђује њену благовременост, па потом исту са одлуком спроводи надлежној финансијској дирекцији, која је са својим извештајем и предлогом доставља Министарству Финансија ради доношења коначне одлуке по жалби.

Члан 10.

Жалбом се не задржава од извршења одлука о одређивању просторија стана и вредности стана.

Члан 11.

Под станом се имају разумети само просторије за становање (собе, претсобље, кујне, купатила, собе за млађе, клозете и т. д.), а не и вода, огрев, осветлење, степеништа и друге принадлежности које имају одвојено плаћати.

Члан 12.

Вредност стана прописана овом уредбом одбија се службеницима Класне лутрије, Поштанске Штедионице, Државне Хипотекарне Банке и Управе Држ. Монопола и кад станују у зградама подигнутим нарочито за њихово становања.

Члан 13.

За чиновнике и остале службенике грађанског реда на служби код војске и морнарице важе приписи о становању у војно државним зградама и у оним које су узете под закуп за војне потребе.

Члан 14.

Ова уредба добија обавезну снагу првог дана наредног месеца иза месеца у коме буде обнародована у „Службеним Новинама“.

(шест стотина динара) годишње и једни и други поред напред одређене таксе, плаћају још по 150— динара (сто педесет динара) годишње која се по решењу Министра може дати друштву или лицу, које има дозволу за Broadcasting за покриће трошкова, око давања радио-телефонским путем, метеоролошких и берзанских извештаја, поучних и хигијенских предавања, концерата и других популарних вести.

Члан 32.

У случају рата или мобилизације, све станице, изузев државних и војних, укидају се, ако се то за потребно нађе.

Сопственици скидају о своме трошку антене и све апарате и остављају их тамо где им се нареди.

Представници војске предузимају све потребне мере које им ратне прилике и околности налажу, састављајући о свему записник. Њихове су наредбе одмах извршне.

Члан 33.

Инсталације подигнуте пре овога Правилника не уживају никакву привилегију, већ подлеже прописима овога Правилника.

Члан 34.

Правилник овај ступа на снагу од 1 јуна 1924 године и од тога дана губе силу и важност одредбе досадашњег Правилника од 25 јула 1923 г.

Бр. 35.495
15. маја 1924. године

Министар Пошта и Телеграфа
Веља Вукићевић, с. р.

(Обнародован у „Службеним Новинама“ 17 јуна 1924 год.)

33.

Распис

Мин. правде од 27. апр. 1932. Бр. 4523-Р. 1. у предмету исправке расписа Бр. 19040-1932. у предмету тачне примене Закона о принудном поравнању и 1. д.¹⁾

Број Претс. I-A-38-2-1932.

Господину

Претседнику Окружног суда

Министарство правде својим актом од 27. априла 1932 године под бројем 45238-Р-1, доставило је овоме Претседништву следеће:

Примећено је, да је се у распису Министарства правде од 23 фебруара тек. год. под бр. 19040, који је у овереном препису достављен и томе суду, поткрала једна грешка. Омашком приликом преписивања последња реченица става трећег под бр. I-1 није унета како гласи у оригиналу, а на име:

„Према оваквом јасном и несумњивом законском тексту нема потребе за посебне мере у погледу индивидуалног достављања веровницима у иностранству,“ већ са погрешним текстом:

„Према оваквом јасном и несумњивом законском тексту нема потребе да се поменуте одлуке индивидуално достављају и веровницима у иностранству.“ — из кога би се дало закључити, да је непотребно одлуке о одобреном поравнању ван стечаја достављати веровницима у иностранству. Међутим, како су судови по §-у 51 Закон. о прин. пор. дужни одлуке о одобреним поравнањима доставити свима веровницима без обзира да

¹⁾ Види распис на страни 66.

ли се налазе у нашој држави или у иностранству, што се уосталом јасно види и из разлога изложених у распису то се овим путем у горе изложеном смислу исправља поменута грешка у препису.

Напомиње се, да се и горњим текстом, који је изложен како у препису гласи, хтело указати да су неосноване предложене мере за достављање одлука о одобреном поравнању путем облигаторне доставе поштанским повратницама (повратним рецелисима).

Предње Вам се доставља знања ради и извршења потребне исправке у распису овог Претседништва од 17 марта 1932 године Бр. Претс. I-A-38/1932.

О горњем изволите обавестити и старешине подручних Вам судова а о учињеном ми поднети извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 1 јуна 1932 год.

Др. Никола Игњатовић

Претседник Апелационог суда
у Новом Саду.

34.

На основу овлашћења датог ми чл. 94. Закона о Штампима, а споразумно са Министром за Социјалну Политику, прописујем следећу

УРЕДБУ

са законском снагом у погледу уређења односа између новинара и власника листова

ГЛАВА I.

Новинар и власник.

§ 1.

Установе ове Уредбе протежу се на оне намештенике новинских предузећа, који стварају садржај листова текстом, извештавањем или сликама, а намештени су

стално, и новинарство им је стално занимање и главна зарада.

§ 2.

Сваки новинар у смислу § 1. ове Уредбе има најкасније за месец дана од ступања у службу код новинарског предузећа добити од власника службовни уговор закључен између њега и власника.

У том уговору мора бити садржано:

- 1) Висина сталне месечне плате, подразумевајући под сталном платом његове сталне месечне приходе код предузећа;
- 2) Отказни рок, и
- 3) Годишњи одмор.

Између новинара и власника код ступања у службу може се уговорити покусно време од највише 3 месеца. У том размаку времена могу и новинар и власник разрешити службовни однос и без отказног рока.

Новинар, који не буде хтео закључити службовни уговор, не може се користити правима, проистичућим из ове Уредбе, и за такве случајеве власник не одговара.

Ако пак власник листа не хтедне на захтев новинара склопити уговор, надлежна инспекција рада примениће према њему казне предвиђене о Инспекцији Рада.

Власници предузећа дужни су све уговоре пријавити надлежним инспекцијама рада.

§ 3.

Сваком се новинару с најмање једном годином службе код истог предузећа мора осигурати одмор од једног месеца годишње. Новинар, који је код истог предузећа намештен преко десет година има права на одмор од месец и по дана годишње. За време одмора прима новинар сву своју уговорену сталну месечну плату.

§ 4.

Обострани отказни рок је три месеца. У току отказа новинар не сме радити код другог предузећа.

§ 5.

Новинар, који је код предузећа више од десет година, кад иступа из предузећа по отказу од стране власника, он има уз тромесечни отказ право још на толико месечних плата колико је година преко десет провео код истог предузећа.

§ 6.

Одговорно уредништво има између власника и новинара бити нарочито уговорено. Све материјалне обавезе, које проистичу из одговорног уредништва, падају на терет власника. Одговорном уреднику док издржава казну, не може се отказати, а за време издржавања казне припадају му све сталне принадлежности, био он још у предузећу или не. Изгуби ли одговорни уредник због издржавања казне своје ново намештење дужан му је стари власник платити принадлежности за време редовног отказа.

§ 7.

Обустави ли власник излажење листа мора према новинару одржати отказни рок.

У случају, да власник падне под стечај или умре па се лист обустави због његове смрти, потраживања новинара имају према стечајној маси или оставини првенство пред свима другим тражбинама.

§ 8.

У случају доказане болести новинареве, предузеће му има плаћати за три месеца пуну плату а за даља три месеца половину. Након шест месеци боловања може власник новинару отказати одржавајући пуни отказни рок. За време одмора и боловања којег новинара остали новинари код истог предузећа дужни су да свога друга на одмору или боловању заступају у његовом редовном послу без посебне одштете.

§ 9.

Док се не оснује посебна болесничка благајна за новинаре и њихове породице у случају болести, осигурање лица побројаних у § 1. ове Уредбе за случајеве болести и несреће врши се према општим прописима Закона о Осигурању Раденика од 30. маја 1922. год. Власник листа одбијаће онај део, што га доприноси новинар од његове сталне плате и носи пуну одговорност, ако болесничко осигурање новинарово није обезбеђено, т. ј. сносиће он сам трошкове око лечења и болесничке неге.

§ 10.

Ако новинар умре, дужан је власник листа код кога је био намештен да његовој породици исплати онолико његових сталних месечних плата, за колико је месеца он имао с власником уговорени отказни рок.

Умре ли новинар услед несреће у вршењу своје дужности, та се свота удвостручује.

§ 11.

Ако понашање новинарево осетљиво доводи у опасност углед и интерес предузећа, код кога је новинар намештен, власник има права да с новинаром разреши уговор без отказа и без отправнине.

Исто тако има новинар право да службовни однос прекине без отказа, али задржавајући право на отправнину, ако га власник листа присиљава на рад који није у складу с његовом личном и професионалном чашћу.

§ 12.

Цео извештајни материјал (извештаји, текст, цртежи, фотографије и др.) који сачињавају лист, својина је власника листа.

Власник може новинару одобрити употребу тога материјала у циљу личне споредне зараде за извештавање других листова ван места у коме излази лист. То-

одобрење издаје власник новинару писмено и може му га ускратити уз отказ од месец дана.

Стално намештени новинари не могу без писменог одобрења власника бити сарадници других листова. Од овога се изузимају литерарни радови новинара, који се не могу уврстити у лист код кога је он стално намештен.

§ 13.

Све спорове, који настану између новинара и власника из намештеничког односа, има да решава обранички суд.

Тај је суд у свима већим местима, где излази више листова, стална институција а континуитет јој одржава претседник, кога из редова државних судија у том месту именује на три године Министар Правде.

Обранике (највише два) именује у сваком поједином случају новинар и власник, који су у спору.

Тужба се подноси претседнику обраничког суда, који у року од пет дана по пријему тужбе позива обе странке да именују своје обранике. Не учини ли се то у року од дванаест дана, обранике именује сам претседник у року од осам даљих дана.

Пресуда обраничког суда извршна је након проглашења, и против ње нема ни призива ни утока.

Све пресуде обраничких судова дужни су њихови претседници доставити Новинарском Удружењу и Удружењу Власника Листова.

ГЛАВА II.

Осигурање новинара за старост и случај инвалидитета.

§ 14.

Даном 1. јануара 1927. год. оснива се Пензионитет Фонд Новинара Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца са седиштем у Београду, који служи осигурању нови-

нара у старости и за случај онеспособљења за рад давањем личне и породичне пензије односно инвалидске помоћи. Овај ће се фонд образовати из доприноса новинара и власника листова, за сваког појединог новинара, према његовој плати, и годишњом помоћи државе.

§ 15.

Допринос новинара у пензиони фонд за новинаре, који имају једну до десет година службе урачунавних у пензију, износи два процента; за новинаре са десет до двадесет година службе три процента, а за новинаре са двадесет до тридесет година службе четири процента од њихове сталне месечне плате, узимајући пет хиљада динара као максимум који код осигурања долази у обзир. Једнаки проценат уплаћују за сваког појединог новинара сваки месец унапред у пензиони фонд и власници листова. Допринос новинара устеже власник листа сваки месец од месечних принадлежности новинара те одговара он за њега као и за допринос који плаћа сам као власник. Овај допринос утериваће се на исти начин као и потраживања болесничких благајни.

§ 16.

Доприноси новинара, власника листова и годишња помоћ државе сабирају се у првих пет година постојања фонда т. ј. до 1. јануара 1932. год. по одбитку издатака фонда предвиђених у овој Уредби, — у једну неприкосновену главницу фонда, у коју осим тога у првих пет година улази:

- 1) одмах код оснотка фонда пензиони фондови Централне Управе Југословенског Новинарског Удружења и свих његових секција;
- 2) они износи чистог годишњег прихода Југословенског Новинарског Удружења, које сваке године одреди главна скупштина Удружења;
- 3) задужбине, пригодни дарови и остали прилози,

Како је Апелациони суд упркос тога жалиоца казнио са 1000 (једну хиљаду) новчане казне повредио је пропис из § 52 од. 2. закона о адвокатима.

Услед тога је овај суд преиначио онај део решења Апелационог суда, којим је одмерена казна, и исту снижио на 250 (двестотине педесет) динара, јер налази да та казна одговара степену кривице жалиоца и тежине му самог учина.

Нови Сад, 24 јуна 1931 године.

* * *

Примећујемо, да је у Никетићевом издању Закона о адвокатима у § 52 максимална казна погрешно назначена са 1000 дин. у место 500 динара.

79.

Када је у питању примена старог или новог кривичног закона, онда се не може применити делом стари, а делом нови закон, већ само онај који је у конкретном случају блажи.

(Велики суд Подгорица
Бр. 439-930.)

По благовремено изјављеном незадовољству оптужених Велики је суд расмотрио акта ове кривице заједно са пресудом Окружног суда у К. од 7 јуна 1930 год. број 716-V-1929-7 која гласи:

„В. Л. тежак из Т., општине колашинско-речинске среза колашинског, бановина зетска, старији малољетник владања доброг, душевно и тјелесно познат као здрав

К Р И В Ј Е:

Што је дана 30 децембра 1928 г. нехотично ранио

у лијеву руку једним пушчаним метком Р. Ц. дјевојку у њеној кући у мј. зв. Тара те тим себе створио одговорним за дјело из § 181 ст. к. з. па се

КАЖЊАВА:

Са 500 (пет стотина) дин. у корист фонда који предвиђа § 42 н. к. з.

В. М., тежак из Т. општине колашанске речинске, среза колашинског, зетске бановине, пунољетан, који је оптужен у заједници са В. Л. нехотично ранио Р. Ц. — оглашава се за то дјело као невин.

Приватна тужитељица Р. Ц. упућује се за материјално потраживање на редовну грађанско имовинску парницу, па је

НАШАО:

Да је иста у свом дјелу на закону основана, па је као такву из разлога у њој наведених одобрава

СА ИЗМЈЕНОМ:

Да се оптужени В. Л. казни по § 181 ст. I н. к. з. са 500 (пет стотина) дин. новчане казне у корист фонда за подизање и поправљање казнених завода, завода за васпитање и поправљање и завода за извршење мера безбедности с тим, да ову новчану казну плати у року од једног мјесеца, од дана када ова пресуда стане на снагу, што ако се ни на који начин не изврши, да издржи осам дана затвора; а да је иста у оном њеном дијелу који гласи:

„Да В. Л. и М. плате све ислеђењем и суђењем проузроковане трошкове по овом спору према ликвидационој листи суда и судску таксу на ову пресуду сваки по динара 50 (педесет)“ на закону неоснована, па је као такву у том њеном дијелу поништава, а

ПРЕСУЂУЈЕ:

Осуђени В. Л. дужан је платити све трошкове учињене око ислеђења и суђења овог кривичног дјела према ликвидационој листи Окружног суда у Колашину и судску таксу из Т. бр. 193 нап. 2 зак. о таксама у износу од 50 динара, као и ону из Т. бр. 196 зак. о таксама у износу од 50 динара.

РАЗЛОЗИ:

Велики суд је одобрио првостепену пресуду као на закону основану, како у њеном кривичном тако и у њеном грађанском дијелу. Али налази да је Окружни суд погријешио када је у конкретном случају примијенио стари и нови крив. закон. Такво правно гледиште не одрживо је. Упоредјујући један и други кривични закон као цјелине, он је имао оцијенити који је од њих блажији и блажег у цјелини примијенити, но када таква погрешна примјена закона и не би постојала, ипак постоји друга, а то је она која се огледа у означавању старог кр. закона за блажег. Када се пак узму у обзир законске одредбе §§ 14, 30, 39; 42, 71 т. 5 нов. кр. зак. и упореди са прописима §§ 20, 27, 58 и 62 старог кр. закона јасно произлази да је нови кр. закон блажи од старог. Према томе Окружни суд је требао ово за вријеме владавине старог закона почињено кривично дјело казнити по § 181 ст. I н. к. з. Како је, пак, противно овоме поступио, Велики суд је и измијенио првостепену пресуду у том њеном дијелу и саобразио се §§ 43 ст. I, 44 ст. II новог кр. закона §§ 7, 9 Уредбе о замјењивању новчаних казни казнама лишења слободе. При одмјеравању казне Велики суд је узео у обзир околности које утичу да казна буде мања, наиме ранији живот учиниочев и његове имовне и привредне прилике, послелица дјела и недовољну мјеру увиђавности. §§ 70, 71 т. 5 н. к. з.

Окружни суд је погријешно када је за невиног оглашеног В. М. осудио на плаћање трошкова учињених око ислеђења и суђења и судске таксе, јер велики суд налази да се околност што је оптужени В. М. без дозволе носио оружје, не може узети као незаконито или неправедно дјело, којим био дао повода да се противу њега поведе кривична истрага због дјела из § 181 к. з. бесправно ношење оружја засебно је кривично дјело и оно као такво није ни могло бити повод да се противу оптуженога В. М. поведе крив. истрага за једно сасвим друго крив. дјело, као што је у овом случају оно из § 181 н. кр. з. Према томе а сходно § 308 ст. II к. с. п. и Г. Бр. 193 нап. 7 Закона о таксама арг. а контрарио за невиног оглашени В. није ни могао бити осуђен на плаћање тих трошкова и судске таксе. Стога првостепену пресуду у том њеном дијелу требало је поништити и пресудити као у диспозитиву.

Краљевина Југославија Велики суд Подгорица број 816-VII-1931-68.

Подгорица 23 јуна 1931.

80.

Забрана отуђивања и оптерећивања, која не одговара захтевима из 74. децизије, не може бити предмет грунш. укњижења, а ако је уписана, она не спречава стицање даљих грунш. права, па се чак може груншовно и брисати на молбу за кога интересованог лица.

Уток се одбија и нападнуто решење првостепеног суда потврђује. *Разлози:* Државни је Ерар молбом под бр. 3912-931 затражио земљокњижни суд у Б. Тополи да право потоњег наслеђивања укњижено решењем бр. 2415-1912 у корист Л. С. и другога у З. У. бр. 640,812,

и 2875 општине Б. Тополе и бр. 2195 општине Мали Иђош брише, пошто је укњижење већ од почетка неважно и то је фиденкомисорна супституција статуирана даровним уговором међу живима, а требала је бити садржана у правном послу за случај смрти.

Ова фиденкомисирна супституција која по свом учинку има да буде обична забрана отуђења и оптерећења, ако је укњижена на основу неважног правног посла, да се по 74 куријалној децизији има брисати на молбу ма кога заинтересованог лица. Надаље је држ. Ерар молио да се иза брисања права потоњег наслеђивања на поменутим некретнинама у његову корист укњижи право залога за порезни заостатак од 45419'94 динара.

Земљишнокњижни суд у Б. Тополи је удовољио овој молби, одредио брисање права потоњег наслеђивања и укњижбу заложног права у корист државног Ерара. Против овог решења поднели су уток Л. Ј. и С. М. рођ. Л. као потоња наследница, те су молили, да се решење земљокњжног суда бр. 3612-31 у целости преиначи, Држ. Ерар са својом молбом ради брисања права потоњег наслеђивања и укњижбе заложног права одбије и обавезе, на плаћање уточних трошкова. У образложењу утока су навели, да је право потоњег наслеђивања било правомоћно грунтовним решењем укњижено те се, овакав правомоћни уток не може молбом, већ ако би се то и могло, да се то може самом парницом брисати. Навели су надаље да држ. Ерар у овој ствари није заинтересовано лице, услед чега се са својом молбом мора алиминe одбити.

Овај суд сматра да је земљишнокњижни суд правилно поступио кад је молби Држ. Ерара дао места, а да су пак наводи утецатеља потпуно неосновани из ових разлога.

Како произлази из споменутих грунтовних уложака неспорно је да је у овом случају именовање потоњих наследника уследило на основу даровног уговора интер

вивос, а по приватним правним прописима и сталној судској пракси, како што иначе проистиче из куријалне децизије под бр. 841-914 јасно је, да таково именовање може да се статуира само у опоруци, наследном уговору или у даровном уговору за случај смрти. Према овоме дакле питање је да ли ова укњижба, која је иначе правомоћна али која је аб иницио неваљана, да ли се данас и самом молбом од једног интересираног лица може обезбедити.

У свим правним споровима, пак и у конкретном мора да важи генерално правило „квод аб иницио вичиозум нон потест тракту темпорис комвалесцере“ и према томе кад то правило важи мора да се исто консеквентно и примењује у свим случајевима пак и у овом у сврху да се нешто што правно није никад ни постојало, да се истоме одузму и сви они правни учинци, који су наступили његовим правно неваљаним постанком.

Ако је наиме курија у својој децизији бр. 74 на коју се противник утецатеља умесно позива, решила да ако у једној исправи за укњижење забране отуђивања и оптерећења не постоје претпоставке јер да треба 1) да је забрана отуђивања и оптерећења укњижена истовремено и у вези са грунтовым преносом власништва непокретнине и 2.) да овој забрани буде сврха да осигура право трећег лица или самог преноситеља на суштину некретнине, да таква исправа не може бити предмет грунтового уписа, а ако је пак уписана, да не спречава стицање даљњих грунтовних права, те да се она на молбу било кога заинтересованог лица може брисати, овај суд и у овом конкретном случају где је правно неважном исправом укњижено право потоњег наследника сматра тражење молитеља још више оправданијим, јер у овом случају не само да не постоје некоје претпоставке већ је читав правни посао о именовању потоњих наследника аб иницио неважан и доследно томе јасно је, да и потпуно аналогно споменутој децизији може и у овом

случају и сваки интересирани као што је овђе неоспорно молитељ тражити његов избрис, пак је стога и суд тој молби удовољио и решење првостепеног суда у целости потврдио.

(Суботички окр. суд, Гнп. 2165-1931.)

Суботица, 26 децембра 1931 год.

* * *

Одлуку окружног суда, којом је децизију 74. аналогно применио и на потоње право наследства, не можемо уважити. Децизија 74. односи се **само** на забрану отуђивања и оптерећевања, дакле **само та** забрана се може као неважна, на молбу ма које странке брисати из разлога, што не одговара условима из 74. децизије. Но ово правно правило, изречено у споменутој децизији, не може се екстензивно тумачити у погледу осталих ограничења права власништва н. пр. потоњег наследства. Ова се ограничења дакле не могу брисати на основу **молбе** заинтересованих лица, него се њихово брисање може тражити само **парвицом**, покренуто против интересаната.

81.

1. За решавање тога питања, да ли има места ревизији, меродавна је вредност шужбеног предмета у времену подношења шужбе. — II. У парницама ради укњижења права власништва на некретнине, пошребно је да се шужби приложи оверени извод из грунтового улошка, чак и онда, ако шужени не оспоравају шврдњу шужитељеву, да је он грунтови власник спорних некретнина. Због овог недосташка пресуда призивног суда је разрешена.

(Апел. суд у Н. Саду,
Б. 3345-1928)

82.

Парница којом се тражи повраћај у командитно друштво уложеног новца, јесте захтев, да се ликвидира дошлично командитно друштво. Овака парница спада по шач. §-а 2 Гап. у делокруг окружног суда, без обзира на вредност.

(Апел. суд у Н. Саду,
Бр. Г. 2158-1928.)

83.

Прошив одлуке суда, да не постоји промена шужбе, по последњем ставу §-а 188. Гап. нема места правном леку

(Апелациони суд у Новом Саду,
Бр. Г. 1092-1930.)

* * *

О промени тужбе види: I. 41. II. 32. IV. 38. VI. 77. и IX. 13.

84.

Промена је шужбеног петита, када шужитељ у шужби тражи укидање сувласништва путем поделе у природи, а касније, у шоку парнице тражи укидање заједнице путем јавне продаје. Оваква промена шужбеног петита не може се подвући под шачке 1—6. зачала 3. §-а 188. Гап.

(Апел. суд у Н. Саду као ревиз. суд,
Г. 151-928.)

*

њено име. Наредба Министра Правде број 4420-918 не може се тако тумачити, да такво овлашћење мора бити садржано у исправи, пошто би такво тумачење готово онемогућило склапање погодаба са неписменим лицима изван суда или без учешћа Кр. јавног бележника, јер би и од присутне странке код склапања погодбе у том случају требало тражити такво писмено овлашћење. Да је пак даровне уговоре склопила непосредно тужитељица не по пуномоћнику види се и из њихове садржине и осталих по нижим судовима утврђених чињеница.

Из тих је разлога било оправдано одбити тужитељчину ревизиону молбу.

Трошак неуспеле ревизионе молбе има да снаша сама тужитељица, док туженима нису у току ревизионог поступка настали уопће никакви трошкови.

У Новом Саду, 6 јуна 1931.

* * *

За ваљаност пуномоћи за отуђење некретнина, није потребно, да пуномоћ буде стављена написмено, сем случајева када то изречно наређује закон (Курија, Г. V. 607-1923).

За склапање правног посла путем опуномоћника, ни онда не треба оверена пуномоћ, ако је пуномоћ истављена у иностранству. (Курија Г. I. 455-1905.)

90.

Без замолбе извршног суда земљишно-књижна власт није у положају, да одреди секвестрацију плодоужитка некретнина.

(Кс. у Н. Саду Вп. 758-1931.)

Уток се одбија, јер Срески суд у С. својим решењем 5083-1930 и 5084-930 и ако је одредио наставно извршење и на плодоуживање некретнина које грунтовно стоје на имену извршеника, није затражио срески суд као

грунтовну власт, да у смислу 136 и 208 §-а Закона о извршном поступку на плодужитак наведених некретнина убележи извршно право залога, или прибележи извршно право, а без ове замолбе, грунтовна власт није могла одредити узимање под секвестар упитнога уживања.

Нови Сад, 3 новембра 1931 године.

91.

Решавање о поседу некретнине додељене путем аграрних власти, само онда спада у делокруг редовних судова, ако је дошћна некретнина од стране власти аграрном интересу не само додељена, него и у посед предаша.

(Касациони суд у Н. Саду,
Г. 1205-1929.)

Касациони суд у Н. Саду услед ревизионе молбе тужитеља пресуду Апелационога суда разрешава и тај суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке у којој се има решити и питање, која ће од странака сносити трошкове ревизионога поступка, који се за тужитеља установљавају у своти од 330 дин. (три стотине и тридесет динара), а за Државни Ерар у има таксе у своти од 200 дин. (две стотине динара).

Разлози: Основана је ревизиона жалба тужитељева, да би решавање спора о поседу спадало у делокруг редовних судова у случајевима у којима је надлежна аграрна власт земљу не само доделила аграрном интересу, него му је ову и у посед предала, јер у смислу прописа аграрних закона издавање земљишта аграрним интересентима у аграрне сврхе као и предаја овога земљишта аграрним интересентима у посед, спада у делокруг аграрних власти. Како, међутим, у конкретном

случају Апелациони суд није установио чињенично стање у томе погледу, да ли је упарничено земљиште од стране аграрних власти тужитељу не само додељено, него да ли му је оно и у посед предато, ваљало је пресуду Апелационога суда разрешити и упутити га да чињенично стање ствари у томе погледу установи и, држећи се правнога стајалишта Касационога суда, донесе нову одлуку. Допуњујући поступак, биће дужност Апелационога суда да установи чињенично стање ствари и у том погледу, на које се земљиште односи наводно решење Жупаниског аграрног уреда у В, бр. 10632-1925, које се помиње у извештају начелника града ВК. од 17 октобра 1925, према коме је молилац ек. године 1924-25 обрадио и засејао земљиште те је, према томе, он у праву да и скине усев за исту економску годину. Како је исти извештај упућен П. Јовану, а не Ђорђу, а тужени у записнику од 7 нов. 1925 тврди, да је тај допис упућен њему, имаће Апелациони суд да установи чињенично стање ствари и у том погледу: коме је упућен допис начелника града В. К., како гласи решење жупаниског аграрног уреда које се у допису начелника града помиње, и коме је упућено, да ли П. Јовану или туженом П. Ђорђу.

Како тужени одговор на ревизиону молбу тужитељеву није поднео, а није приступио ни на ревизиону расправу, трошкове ревизионога поступка је ваљало установити само у корист тужитеља, у см. прописа §§ 543 и 508 грађ. п. п.

Нови Сад, 17 новембра 1931.

* * *

О Аграрној реформи види још: II. 75. V. 46. VI. 20. VII. 48. VIII. 126. 189. IX. 2. 80. X. 52. 81. 94. 95. 104.

92.

Ако приликом плаћања није изражена воља дужникова или ако међу странкама не постоји нарочити споразум, плаћање се има употребити за онај дуг који је тежи за дужника.

(Касациони суд у Н. Саду,
Бр. Г. 696-1930.)

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља те га осуђује да туженима на руке Др. Г. В. и Др. М. А. у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова плати сваком по 600 динара свега 1200 динара.

Разлози: Тужилац се у својој ревизионој молби жали што је призивни суд у својој пресуди изрекао да је и даље остало нерашчишћено, каква је била воља странака при исплати појединих износа од стране туженога првог реда и вели да таково установљење не може служити темељем једне судске пресуде, већ је призивни суд дужан био установити или једно или друго и ако је сматрао да нема још довољних доказа, требао је пустити заклетви тужитеља.

Жалба и ако принципијелно основана није се могла уважити.

Правно је правило, да ако приликом плаћања није изражена воља дужника, или ако не постоји неки споразум странака, онда се плаћање има употребити за онај дуг који је за дужника тежи.

Према томе како тужени тврди да је његова воља приликом плаћања била та да се исплати утужено материјално поурађивање, које је неспорно најтеже за дужника, то је тужитеља теретила дужност доказивања тога да је постојао други споразум. Призивни суд — и ако је неумесно изрекао у свом образложењу да је воља странака

нерашчишћена, ипак је прихватио образложење првостеп. пресуде по којем тужитељу није успело доказати своје тврдње и по ком је првостеп. суд установио као чињеницу да није доказано да је ма која од странака приликом појединих плаћања изразила своју вољу у том погледу, на који се дуг плаћање има обрачунати, те је тиме установљено и то да није дошло до споразума странака, у том пак случају вреде законски прописи у пресуди споменути. Како је пак призивни суд ове прописе узео у обзир, то је удовољено и материјално-правним прописима, па је стога ваљало ревизиону молбу као неосновану одбити и молитеља ревизије у смислу 425 §-а г. п. п-а на снашање и ревиз. трошкова осудити.

Нови Сад, 26 јуна 1930.

93.

Недостатак пуномоћи суд узима у обзир из службене дужности у сваком стадију парнице. Ако се тај недостатак у одређеном року не отклони и дошадашњи поступак не одбри, суд службено ставља ван крепости све радње лица које је деловало у месту странке без пуномоћи, а уједно то лице осуђује на сношење трошка проузрокованог противној странци.

(Апел. суд у Н. Саду као ревиз. суд,
Г. 3362-1929.)

Апелациони суд у Новом Саду као ревизиони суд одбацује ревизиону молбу поднесену по Др. Ш., адв. из А. у име туженог друштва.

Пресуде призивног суда и првостепеног суда на даље цео поступак пред призивним судом као и поступак пред првостепеним судом почевши од прихватне распра-

ве ставља изван крепости и обвезује Др. Ш., да плати тужитељу на руке његовог правозаступника у име парничних трошкова и то пред првостепеним судом своту од 651 дин. (словима: шестстотина педесет и један дин.) пред позивним судом своту од 466 дин. (словима: четиристотине шездесет шест дин.) а пред ревизионим судом износ од 423 дин. (словима: четиристотине двадесет и три дин.) и то све у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Др. Ш., адв. из А. поступао је у овој парници за тужено друштво те је поднео и ревизиону молбу, а да није имао прописне пуномоћи од тог друштва.

Услед тога је Апелациони суд позвао Др. Ш. решењем од 2 октобра 1931 бр. Г. 3362-1929-24 и решењем од 12 јануара 1932 бр. Г. 3352-1929-25 да у одређеном року а под теретом законских последица из §§ 110 и 505 гр. п. п. поднесе прописну пуномоћ од туженог друштва са изјавом истог, да оно одобрава његов досадашњи поступак у оној парници.

Како пак Др. Ш. упркос опетованом позиву Апелационог суда није поднео прописну пуномоћ од туженог друштва са напред споменутом изјавом истог, то је Апелациони суд одбио по њему за тужено друштво поднесену ревизиону молбу и ставио је у смислу т. 2. другог зачела § 505 гр. п. п. по службеној дужности изван крепости пресуде нижих судова као и поступак пред нижим судовима почевши од прихватне расправе, и обвезао је Др. Ш. у смислу петог зачела § 110 гр. п. п. да плати тужитељу проузроковане му трошкове.

Нови Сад, 27 фебруара 1932 год.

* * *

§. 100. Гпп.: „Пуномоћник је дужан приликом првог ступања пред суд приказати у оригиналу или у овереном препису писмено пуномоћство, ради тога да се исто прикључи списима.“

94.

I. Само они случајеви неправилног зидања спадају пред редовни суд, у којима је повређено какво приватно право. Остале повреде шташта грађевинског, спадају пред управну власт.
II. Правно је правило, да сопственик зграде има права да пробије прозоре на свом зиду, без дозволе суседа.

(Касациони суд у Н. Саду
Г. 1230-929.)

Касациони суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитељеву.

Разлози: Тужитељ је тражио да се тужени обвезе да зазидањем затвори све прозоре које је пробио на зиду своје куће, који је зид подигнут баш на маргињу суседног грунта тужитељевог. Као разлог свога захтева навео је, да он не мора трпети овакав поступак туженика, јер да то забрањују градски статuti о зидању, који прописују, да ако се жели на зидовима који се дижу према суседу, отворати (пробити) прозори, онда зидови морају бити од границе суседа удаљени са три метра. Изнео је тужилац у тужби и то да се прозори отварају према његовом грунту и да кроз њих често пута пада разан смет на његов грунт, но ове две околности не долазе у обзир, јер је установљено, да се прозори не отварају уопште већ да је само по који привремено разбијен и јер није установљено по нижим судовима — због чега се у осталом тужилац и не жали — да кроз прозоре пада неки смет на грунт тужитељев, већ је предмет доказивања био тај, да ли постоји опасност од пожара за тужитеља. Тужилац лично саслушан од стране I степ суда изјавио је то, да зато тражи да се прозори (око 12 комада) затворе зазидањем, јер да

тужени вређа његово право тиме што се може гледати у његову авлију и у стан — овај задњи удаљен је 8½ метара и јер предлежи опасност пожара. Оба нижа суда одбили су тужбу. Тужилац се жали због повреде материјалног и формалног права позивајући се на градски грађевински статут који да сачињава извор материјалног права за град С. и тражећи да се тужилац саслуша под заклетвом на околност да није дозволио отварање (пробијање) прозора противно наређењима статута већ да је и пре и приликом зидања зграде, фабрике туженикове увек протествовао да прозори гледају на његов грунт.

Жалбе делом нису основане, делом су пак беспредметне. Истина је да 73 § градских статута прописује да на зидовима који гледају према суседном земљишту, слободно је отварати, боље речено пробити прозоре, само онда, ако се ти зидови налазе удаљени бар три метера од суседног земљишта, но 87 § истог статута прописује и то, да ако се приликом претходног саслушања од стране којег суседа против зидања учини неки приговор, он се има по могућности изгладити пријатељским путем.

Ако то не успе, а приговори суседа се односе на право власништва, странке се имају упутити на редован пут суда.

О сваком другом приговору, комисија ће по саслушању странака, и ако се спор мирним путем не изглади, учинити предлог градском савету, каква би се одлука имала донети. Према томе статуту само онда упућују спор на решавање редовном суду, ако је повређено право власништва суседа, но ако тај случај не постоји, него су повређени само други прописи статута (евентуално и пожарско-полицијски) онда о приговорима одлучује градски савет, дакле административна власт. Стога је од важности да се установи, да ли је повређено зидањем право власништва суседа (тужитеља), јер се спор само у том случају може од суда решити.

Право је правило — као што је то призивни суд тачно навео — да сопственик некретнине има права отварати прозоре на свом зиду, без дозволе суседа. Само та околност, дакле, да је тужени отворио (пробио) у зиду своје куће прозоре, по себи не вређа право својине тужитеља као суседа, јер се то оснива на праву сопственика зграде.

Како је сада већ неспорно, да се прозори не отварају према и над суседним грунтом, те да тужени нити врши какву службеност, нити намерава таково право да стече те, најзад, како није установљено ни то, да је тужилац у свом праву поседовања као сопственик ничим узнемирен, то се не може рећи, да је приговор тужитеља основан на свом праву власништва, у којем би случају једино могао тражити заштиту редовног суда. Остале повреде статута — у колико их има — не спадају пред суд већ пред административне власти, те је с тога призивни суд умесно мимоишао доказни поступак у погледу тих повреда, као и у погледу тога да ли је тужилац у административном поступку учинио приговоре или је пристао на тражено зидање, јер би наводна неправилност поступка административне власти, могла бити предмет доказивања само ако би се парницом тражила накнада од поступајућих чиновника због неправилним или протузаконитим радом проузроковане штете.

Из ових је разлога ваљало ревизиону молбу тужитеља као неосновану одбити. О накнади трошкова рев. поступка није донето расположење јер противник није имао таквих трошкова.

Нови Сад, 10 септембра 1931.

95.

Стање ствари установљено са повредом §-а 280. Гап. не може послужити основом пресуде.

(Касациони суд у Н. Саду,
Г. 1329-1929.)

Услед ревизионе молбе туженога Касациони суд Б. Одељење разрешава пресуду призивног суда и упућује тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке. Трошкове ревизионог поступка установљава за тужитеља у износу од 660 дин. а за туженога у износу од 1225 динара.

Разлози: Ревизиони суд према 534 §-у г. п. п. над-прегледа пресуде призивног суда на основу стања ствари установљеног у тој пресуди.

Стање ствари чије се је установљење збило са повредом правних правила, не може бити основа за решавање суштине спора.

Према наређењу 379 §-а г. п. п. — странке имају права присуствовати доказном поступку (дакле и саслушању сведока) и онда ако се овај извршава пред замо, љеним судијом. Према 3-зач. 280 §-а пак ако странка без своје кривице није могла присуствовати доказивању-суд је дужан доказивање поновити или надопунити.

Како је у конкретном случају позив одн. извештај о саслушању сведока туженој странци несумњиво закашњено уручен, те како је ова странка првом приликом одмах тражила од суда да се саслушање сведока понови одн. надопуни, то је суд дужан био овој молби удовољити.

Како то није учинио повредио је гореспоменута наређења грађ. поступника, те се је и стање ствари установљено на основу таковог неправилног доказног поступка, збило повредом правних правила, те стога оно не може служити основом ревизије, па је зато услед ревизионе жалбе тужене странке у смислу 543 §-а г. п. п. — ваљало пресуду призивног суда разрешити и упутити тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Повредио је призивни суд формално правна правила и тиме што није одредио саслушање сведока ту-

жене странке, који су пријављени на битне околности.

У даљем поступку имаће призивни суд поред поновног саслушања већ саслушаних још и саслушањем нових сведока и странака (у колико ово задње буде могуће) установити ове околности:

1) када и којом приликом је тужени тужитељу поверио спорно посредовање и под каквим условима?

2) Је ли је тужитељ био директан посредник туженога или само помагач посредника Николића?

3) Је ли је земља туженикова приликом давања налога за посредовање купопродаје већ била подељена аграрним интересентима, како то наводи акт аграрног уреда прикључен у обичном препису?

4) Да ли је познато било тужитељу и купцима који су са њиме преговарали да земља пада под удар аграрне реформе, те да је стога потребна дозвола аграрне власти? Јесу ли купци уопште вољни били куповати земљу која стоји под ударом аграрне реформе?

5) Како је гласила садржина привременог уговора са купцима и шта је био разлог да до коначног уговора није дошло?

6) Ко је саставио привремене уговоре и уговорне услове истих. Да ли су те уговоре како продавац тако и купци потписали били?

7) Је ли главни разлог да до коначног уговора није дошло био тај што су купци накнадно сазнали да земља пада под удар аграрне реформе?

8) Је ли посредничка награда обећана тужитељу и ако земља спада под удар аграрне реформе или ова околност није била ни спомињана приликом уговарања награде?

9) Када и у каквим оброцима је тужени исплатио тужитељу у тужби споменути део награде од 4600 дин? У каквом су се стадију налазили тада преговори сакупцима? Нарочито, је ли већ тада уследила била забрана аграрне власти?

10) Да ли је приликом исплате награде у износу од 4600 дин. тужитељу учињена од стране туженога каква изјава о остатку награде?

11) Нека се тужени изјасни како је мислио продати земљу с обзиром на аграрну реформу?

Без утврђивања ових околности није могуће ствар мериторно решити.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 508 § г. п. п.-а.

Нови Сад 17 септембра 1931.

* * *

§, 280. Гпп.: „Предузети доказни поступак има се, по могућству, извести и онда, ако су прописно обавешћене странке отсутне. — Странка која не буде присутна при предузимању доказног поступка, не може због пропуштања рочишта тражити оправдање, али парнични ће суд на њену молбу и трошак наредити, да се доказни поступак поново предузме и допуни. ако странка одмах вероватним учини, да приликом предузимања доказног поступка без своје кривице није могла бити присутна и да предузети доказни поступак због тога има празнина.“

*

Пошто је горње правило формално, то се пресуда призивног суда на том основу може разрешити наравно само онда, ако је пресуда изречно нападнута на том темељу.

96.

1. Кад једна трговачка радња пређе у руке више лица, ова лица постају солидарно обавезна за сва дуговања пређашње фирме; како ће пак они међусобно поделити те обавезе, што је њихова интерна ствар. — II. Наша судска пракса не довозљава валоризацију шражбина.

(Касациони суд у Н. Саду,
Г. 1244-1929.)

Касациони Суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужене странке те ју осуђује да тужитељу на руке правозаступника му плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења 900 дин. у име ревизионих трошкова.

Разлози: Није спорно да је правомоћном пресудом фирма З. и Р. д. д. осуђена да тужитељу плаћа годишњу ренту у износу од 504 круне, јер да је исти као радник пиране споменуте фирме у погону пиране претрпео озледе и услед тога постао потпуно неспособан за рад.

Према томе обвезана странка није подузеће пиране споменуте фирме, која се је бавила и са разним другим подузећима, већ сама фирма као правно лице. Правно је правило да кад једна трговачка радња прелази у руке више лица, ова лица постају солидарно обавезна за сва дуговања пређашње фирме, како ће пак они међусобно поделити те обавезе то је њихова интерна ствар.

Како је пак неспорно да је тужена странка у овој парници у највећем делу преузела радњу фирме З. и Р., то и она одговара тужитељу за своје потраживање које је имао према ранијој фирми, без обзира на то да ли је тужена странка преузела и упитну пилану или не. Услед овог свог стајалишта постале су беспредметне жалбе ревизионе молбе тужене странке у погледу повреда формално правних правила.

Што се пак тиче висине досуђене своте — и ако је погрешно узето као основ подизања ренте златна вредност круне, јер би то значило неку врсту валоризације, што наша судска странка не дозвољава, овај ревизиони суд је нашао да по призивном суду установљена свота одговара оној, коју би тужилац да није претрпео несрећу, у садањим приликама могао привређивати.

Са тог разлога није се могла ни друга жалба ревизионе молбе уважити.

Што се најзад тиче приговора у погледу увлачења јемца у парницу и тај није основан, јер повлачење у парницу јемца не може одуговлачити ток саме парнице.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 425 § г. п. п.-а.

Нови Сад, 8 октобра 1931.

* * *

О преносу радње види још: V. 81. IX 54.

О валоризацији види: III. 105. IV. 31. V. 36. 33. VI. 72. VII. 100. IX 115 X. 17.

97.

Онај коме је нека ствар дата на оправку, не мора издати оправљеноу ствар, док му се не плаши награда за оправку.

(Касациони суд у Н. Саду,
Г. 1108-1930.

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља, те га осуђује да туженом, на руке правозаступника му плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 312 динара.

Разлози: Тужитељ је покренуо парницу ради сумарне репозиције, јер му тужени неће да изда аутобус који му је на оправку предат већ тражи претходну исплату претерано високе награде, која није унапред била установљена. —

Тужени се бранио тиме да све дотле док му тужилац не плати награду за оправку аутобуса није дужан исти издати већ и зато, јер има оправданих разлога сматрати да му је потраживање у опасности.

Привизни суд је тужбу одбио.

Против ове пресуде уложио је ревизиону молбу тужилац.

Ревизиона жалба у суштини није основана.

Не упуштајући се у то — иначе недовољно расветљено питање — да ли се тужени има сматрати трговцем, те да ли му припада право из 309 §-а трг. закона, овај ревизиони суд нашао је да је пресуда привизног суда поред неспорно установљеног стања ствари умесно применио материјално право, јер је правно правило да само она странка може тражити испуњење која је од своје стране готова испунити, те како није било уговорено кредитирање награде за рад од стране туженога, тужилац све дотле не може тражити да му се изда *оправљени* аутобус, док са своје стране не изврши обавезу плаћања награде за обављене оправке на том аутобусу.

Истина да је у конкретном случају висина награде спорна, јер није унапред уговорена, но ова околност не повлачи за собом дужност туженога да без исплате и једне паре изда тужитељу упитни аутобус, већ је тужитељ, када је нашао да је тражена награда претерано висока, дужан био туженоме понудити онолико, колико је и сам држао да вреди извршени рад, и у случају непримања, ту своту ставити у судски депозит, у којем би случају она странка имала сносити последице свог поступка која је ставила другој неоправдане захтеве. Тужилац напротив то није учинио, већ је тражио издавање поправљеног аутобуса без исплате награде за рад на што, према већ изложеноме, није имао права. Из ових је разлога привизни суд умесно одбио тужбу те је стога ревизиону молбу тужитеља као неосновану ваљало одбити и молитеља ревизије у смислу 425 §-а г. п. п.-а осудити на снашање и ревизиских трошкова.

Нови Сад, 1 октобра 1931.

98.

За дела из Закона о сузбијању злоупотре-

*бе у службеној дужности од 30. марта 1929.
г. надлежан је Окружни суд као зборни суд.*

(Апел. суд у Н. Саду,
Бр. Кппа I. 492-1931.)

Апелациони суд по службеној дужности пресуду првостепеног суда због повреде формалног закона означене у тач. 7 § 336 к. п. скупа са главним претресом поништава и наређује првостепеном суду да предмет уступи надлежном Окружном суду као зборном суду на даљи законски поступак.

Разлози: Против првостепене пресуде поднели су у законитом року призив са оправдањем оба оптужена и бранилац им на основу тач. 1 и 2 §-а 392 к. п. тач. 5 § 336 к. п., тач. 1а и 2 § 337 к. п. на даље због престрого одмерене казне као и због непримене § 65 к. з.

Апелациони суд је претходно разматрајући овај кривични предмет поведен на оптужбу државног тужиоца због преступа из §§ 390 и 391 к. п. од којих је § 390 к, з. предвиђен у члану 1. закона о сузбијању злоупотребе у службеној дужности, нашао, да је повређен формални закон из тач. 7 § 336 к. п. у вези са тач. 2 §-а 393 к. п. стога, што је првостепену пресуду донео судија појединац, а не Окружни суд као зборни суд, дакле да је судија појединац неправилно узео да је стварно надлежан.

Закон о сузбијању злоупотребе у службеној дужности од 30 марта 1929 број 25834 обнародован у Службеним новинама бр. 78 од 3 априла 1929 ступио је у живот и добио обавезну снагу по истеку 15 дана од дана обнародовања, дакле 18 априла 1929 године.

Кривични пак закон од 27 јануара 1929 бр. 6401 и законик о судс. крив. поступку од 16 фебруара 1929 бр. 12045 добили су обавезну снагу дана 1 јануара 1930 године дакле и један и други после закона о сузбијању злоупотребе у службеној дужности.

О укидању заједнице види: III. 38. 74 102. V. 89. VII. 100. 108. VIII. 60. 84. 143. 243. IX. 3. 62. X. 68. 93. XI. 123.

85.

Апелациони суд је места дао жалби против решења којим је суд на трошак жалиоца прекинуо главни претрес, јер се из списа не види, да је веће Окружног суда настојавало, да се главни претрес настави са новоименованим браниоцем, а било је у могућности, да именује кога адвоката, присушног на главном претресу или да бар путем телефона позове једног адвоката, који би по именовању за браниоца заступао интересе оптужених.

(Апел. суд у Н. Саду,
Бр. Кно I. 235-931.)

86.

Околност, што је један од судија Окружног суда заинтересован као странка у кривичном предмету, не може послужити као основ за изузеће целог окружног суда.

(Апел. суд у Н. Саду,
Бр. Кно II. 111-1931.)

87.

Право залога, укњижено на основу §-а 74. старог груншовног реда, остаје на снази и онда, ако се некретности пренишу непосредно на купца

оставинских некретнина на основу купопродајног уговора склопљеног са наследником.

(Кс. у Н. Саду, Вп. 1104-1930.)

Касациони суд у току супруге П. К. места даје, решење окружног суда од 18 априла 1930 бр. Гп. 173-930 преиначује и одржава на снази решење среског суда у К. као грунтовне власти од 16 децембра 1929 бр. 5319-гр-1929. — Уток Х. А. одбија. —

Разлози: Из приложених оверовљених грунтовних преписа се види да су заложна права утецатељице жене П. К. рођ. Г. Р. укњижена на део некретнина П. К. које ће овај наследити од П. Ј. на основу § 74 гр. реда. Ова заложна права укњижена су на некретнинама 26 априла 1929 године, док је право власништва на исти део некретнина укњижено на име Х. А. на основу купопродајног уговора од 15 марта 1929, тек 11 децембра 1929 године. Како су дакле заложна права утецатељице укњижена на некретнинама пре укњижења права власништва Х. А., а ни овај не тврди да то не би биле некретнине које је П. К. имао наследити иза П. Ј., а које су њему продате, те је основана жалба утецатељке да је решење Окружног суда погрешно, те је стога утоку ваљало места дати и одржати на снази решење среског суда, уток пак Х. А., као неоснован одбити.

Нови Сад, 3 јулија 1931.

* * *

Види: 34. децизију заједно са образложењем.

У погледу § 74. Грунт. реда види чланак Дра Иве Милића проф. правног факултета у Суботици, штампан у загребачком „Месечнику“ бр. 4. год. 1932. стр. 172. — У горњем чланку изложено правно стајалиште не би могли прихватити. Сам г. професор признаје, да §. 822. Агз. никада није имао важности на подручју Апелационог суда У Н. Саду. Па када ово имамо на уму, онда

је јасно, да одредба из §-а 822. Агз. не може ни сада — после више од 70 година — да добије обавезну снагу једино тиме, што је потпуно иста одредба из другог закона наводно ван снаге стављена. — Не би ли можда тачније било такво тумачење, да с обзиром на то, што обезбеђење веровника наследникових није предмет Закона о земљишним књигама (§. 24.), то у смислу §. 145. и. з. није ни стављена ван снаге материјално-правна одредба из §-а 74. грунт. реда?

88.

За дело разбојништва по §. 326. К. з. потребно је поред осталога, да сам кривац одузме силом или претњом какву покретну ствар. Претња да власник и његов шофер напусте аутомобил и тиме сами предаду аутомобил кривцу, само је дело изнуде, јер кривац није имао намеру присвајања аутомобила већ само његову употребу на извесно време. Појам изнуде шири је од појма разбојништва. И изнуда се може вршити употребом силе (не само претњом).

(Касациони суд у Београду,
Бр. Кре 14-1931.)

Касациони суд у Београду узео је у претрес ревизију Државног тужиоца под К. З. П. 59-17 против пресуде окружног суда за округ Београдски у Београду од 20 маја 1931 године к. з. п. 59-15 која гласи:

1. Опт. О. Ј. М. Ј. из А. и Д. стар 18 година, атеиста, неосуђиван, поданик Холандски, нежењен, писмен;

2. Опт. Ш. Х. стар 18 година протестант, нежењен, Немац.

1. Криви су што су у намери да неплаћањем возарине себи прибаве противправну имовинску корист ноћу

између 19 и 20 децембра 1930 год. у Нишу погодили са Ј. Б. сопствеником аутомобила и шофера Д. Б. да их за 2000 динара превезу из Ниша у Београд, прикривајући пред њима да нити код себе имају новаца да плате возарину, нити у Београду имају кога ко би им дао новца, ове одржавају у заблуди да имају чиме возњу да плате, те су их возали без новчане накнаде до 33 км. од Београда на штету својих интереса чиме су учинили кривично дело против имовине предвиђено у § 355 тач. 1 К. З. а казимо по § 334 К. З. а оптужени О. Ј. М. крив је и зато, што је приликом те возње кад су дошли до 33 км. од Београда запретио сопственику Б. и шоферу Д. убиством, уперивши на њих револвер и викнувши „халт“ два пута строгим гласом у намери да принуди шофера да напусте ауто, те да на тај начин избегне обавезу плаћања и сам аутом дође до Београда без шофера чиме је учинио кривицу предвиђену и казниму по § 330 у в. § 329 и § 62 к. к. з. те их суд осуђује и то:

О. Ј. М. за дело преваре и дело изнуде са 10 десет месеци строгог затвора без губитка часних права, јер је старији малолетник;

Ш. Х. за дело преваре са 6 шест месеци строгог затвора без губитка часних права јер је старији малолетник.

По § 77 к. з. обојици оптужених урачунава се одлежани притвор од 20 децембра 1930 године, а казна се има рачунати од данас.

По § 57 од. IV к. з. по издржаној или опроштеној казни да се протерају за свагда из Краљевине Југославије.

Да плате:

1. Свој у притвору учињени трошак по рачуну колико буде изнео;

2. Приватним учесницима 2.000 динара на име на-

кнаде за возњу, а на име осталих трошкова 1000 дин. солидарно;

3. Своме браниоцу адв. одн. на име бранилачке награде 2.000 динара сваки;

4. Судској каси 150 сто педесет динара на име хонорара тумачу у смислу §§ 309 и 310 к. с. п. Ови се кривични трошкови под 1, 2 ж и 4 сем досуде прив. учеснику 2.000 динара проглашују наплативима.

По саслушању заступника и заменика старешине Врховног Државног Тужиоштва, заменика Вишег Државног Тужиоца, Касациони суд изрекао је ову

ПРЕСУДУ:

Да се поништи пресуда Окружног суда у делу о квалifikацији дела опт. О. па се у том погледу пресуђује:

Да је опт. О. Ј. М. Ј. крив да је делом за које пресудом Окружног суда оглашен за кривог учинио злочино дело изнуде из § 330 кр. зак.

Разлози суда: У ревизији се истиче да је Окружни суд учинио повреду материјалног закона из тач. 2 § 337 кр. зак. тиме што је на кривично дело применио закон, који се на њега не може применити. По нахођењу Државног тужиоца у радњи оба оптужена стоји само једно кривично дело покушај разбојништва, а не два кривична дела преваре и изнуде како је нашао Окружни суд.

Окружни суд је правилно оквалификовао радњу оптуженог Х. Према карактерним знацима његове радње изложеним у поменутој пресуди у његовој радњи стоји само дело преваре из тач. 1 § 335 у в. § 335 у в. § 334 к. з.

Окружни је суд, ценећи прибрани материјал по свом слободном уверењу, утврдио, да оптужени Х. нити је учествовао нити је ма чим помагао, нити навео нити

потстрекао оптуженог О. да у путу нападне на сопственика аутомобила и његовог шофера и да их са напереним револвером истера из аутомобила. Све је то према чињеничном стању пресуде извршио сам оптужени О. без знања и ма каквог садејства оптуженог Х., те се та радња оптуженог О. не може ставити на рачун оптуженом Х., нити може имати ма каквог утицаја на квалификацију његовог кривичног дела, он може одговарати само за оно што је било сам учинио било у чему умишљајно помагао или га умишљајно навео односно пострекао. А његова умишљајна радња била је управљена само на превару без принуде.

Исто тако Окружни је суд правилно оквалификовао као дело насилне изнуде из § 330 у вези § 329 к. з. радњу опт. О. Што је у циљу неплаћања уговорене возарине на 33 кр. од Београда принудио сопственика Б. и шофера Д. да сиђу са аутомобила претећи им да ће их побити из револвера који је био на њих наперио. Овако његово дело садржи само елементе дела изнуде, а не дела разбојништва, како схвата Државни Тужилац.

За дело разбојништва по § 326 К. З. потребно је поред осталог да сам кривац одузима силом или претњом какву покретну туђу ствар.

Овде нема одузимања јер су В. и Д. били принуђени да сами сиђу из аутомобила и тиме сами предаду аутомобил, што је обележје самог дела изнуде према § 329 кр. зак.

Даље, према чињеничном стању у пресуди оптужени О. није ишао на присвајање аутомобила, што је по § 326 К. зак. такође један од битних елемената дела разбојништва, већ само да истеривањем из кола сопственика и шофера овима не плати уговорену возарину и да на тај начин тим неплаћањем себи прибави противправно имовинску корист, што је по § 329 к. з. обележје само дела насилне изнуде. Разбојништво се од-

носи само на ствари јер се само оне могу одузети, докле је насилна изнуда у овом погледу шири појам јер поред ствари обухвата и све друго чиме се постиже каква имовинска корист.

Не стоји навод Државног тужиоца да се код насилне изнуде тражи да се принуђавање врши само претњом или онеспособљавањем и то психичким путем, али примена силе да претвара изнуде у разбојништво, јер § 330 крив. зак. изрично предвиђа и употребу силе против лица код крив. дела насилне изнуде.

Исто тако не стоји да увек постоји само разбојништво, чим је против неког лица употребљена претња истовремене опасности за живот или тело, јер употреба такве исте претње по § 330 крив. з. постоји и код дела изнуде. Према томе не може послужити као критеријум за разликовање ова два дела,

Али је правилно схватање Државног тужиоца, да у радњи опт. О. стоји крив. дело преваре. Дело преваре апсорбовано је кривичним делом насилне изнуде. Оптужени О. има само један циљ: да са оптуженим Х. донесе до Београда, а да возарину не плати. У почетку је молио да ће у томе успети само обмањивањем. У току пута мења план и претњом принуђава Б. и Д. да напусте аутомобил, рачунајући да ће оптужени Х. који зна као шофер аутомобил доћерати до Београда, и на тај начин да ће избећи плаћање. Све ове у континуитет вршене радње укупно узете по концепцији учиниочевој, сачињавају једну недељиву целину повезану истовешношћу циља. И обмана и претња употребљене су у истом циљу, и све те радње у крајњем резултату дају једно дело насилне изнуде у коме је апсорбовано и дело преваре.

Према томе Окружни суд је учинио материјалну повреду закона из тачке 2 § 337 крив. о пост. што је на кривично дело опт. О. применио и тачку 1 § 335 у вези § 334 крив. зак. који се на његово дело не може

применити, већ само § 330 крив. зак. као што је напред поменуто. Али како је Окружни суд правилно одмерио казну оптуженом то у погледу казне и мере безбедности пресуда се не мења.

* * *

Из образложења пресуде се не види, на основу каквих чињеница је суд дошао до тог закључка, да кривац није имао намеру за присвајање аутомобила, што је свакако требало образложити, јер је претпоставка да је постојала намера за присвајање.

89.

Овлашћење за пошпис имена на купопродајни уговор у погледу некретнина, не мора бити стављено на писмено (4420-918.)

(Кс. Н. Сад, Г. 1 54-1929.)

Касациони суд одбија тужитељчину ревизиону молбу.

Разлози: Тужитељница напада пресуду призивног суда ревизионом молбом због повреда материјалног права, које да су у том, што призивни суд није установио, да су даровни уговори неваљани, јер она није у присуству сведока и писца њеног имена изјавила своју вољу за склапање тих уговора, ни ставила на њих свој ручни знак нити овластила К. С. да је на њима потпише, а да је то и учинила не би такво овлашћење било ваљано, кад није садржано у исправи, пошто су уговори склопљени по пуномоћнику.

Жалбе нису основане.

Призивни је суд без повреде права на основу слободне оцене доказа нашао, да су даровни уговори били тужитељци прочитани и протумачени и да је она овластила одсутног К. С., да на тим уговорима потпише

који буду фонду намењени или их новинари или ко други за фонд сабере;

4) чисти приходи од новинарских или којих других забава у корист фонда;

5) камате од неприкосновене главнице.

§ 17.

Након првих пет година од оснотка фонда теку приходи фонда из тачке 3. и 4. и даље у неприкосновену главницу фонда, која ће бити уложена код Државне Хипотекарне Банке Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Редовни издаци фонда: пензије, инвалидска помоћ, плате намештеника у биро-у фонда и т. д. покриваће се након измака тих пет година: из камата неприкосновене главнице, из редовних месечних доприноса новинара и власника, из Годишње државне помоћи и из износа, који буду фонду намењени из чистог прихода Новинарског Удружења.

§ 18.

Пензиони фонд је аутономно тело под надзором Министарства Социјалне Политике. Њиме управља Одбор, који је састављен од три делегирана члана Југословенског Новинарског Удружења, три делегирана члана Удружења Власника Листова и једног представника Министарства Социјалне Политике. Делегате Новинарског и Власничког Удружења бирају та удружења на пет година. Ако Удружења Новинара и Власника Листова престану, именује Министарство за Социјалну Политику по три делегата из редова новинара и по три из редова власника листова док се не оснују удружења са истом сврхом. Одбор пензионог фонда бира одмах на почетку свога рада за претседника једно лице из редова посланика Народне скупштине. Пословодство фонда и свршавање свих послова, који су с њим у вези, врши директор фонда, кога након избора претседника бира одбор. Директор фонда намешта по потреби особље фонда.

§ 19.

Првих пет година од опстанка пензионог фонда не може пензију уживати ни један за посао способан новинар макар и навршио тридесет година новинарског рада урачунивих у пензију. У колико би кроз тих пет година ипак било нужно, да који новинар због тешке болести мора напустити свој рад и поћи у пензију или примати инвалидску помоћ моћи ће до године 1932. примати од фонда највише хиљаду две стотине динара месечно. Умре ли у том времену који новинар може његова удовица заједно са децом до године 1932. да прима од фонда највише осам стотина динара месечно.

§ 20.

Одбор Пензионог Фонда израдиће, три месеца након што буде изабран, Правилник Пензионог Фонда Новинара Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, и предложити га на решење Главној Скупштини Фонда, а ова Министарству Социјалне Политике на одобрење.

§ 21.

Новинар може да буде примљен у чланство фонда са навршеном двадесетчетвртом годином. Ако до те године није одслужио свој рок у сталном кадру, време му се, које служи, не урачунава у године за пензију. У пензију урачуниви број година новинарског рада досадањих новинара и висину њихових плата у последњих десет година установиће за сваког појединог новинара нарочити перманентни одбор који је састављен од једног броја делегата Југословенског Новинарског Удружења и Удружења Власника Листова, узимајући за почетак права на пензију односно инвалиду двадесетчетврту годину живота, ако се новинар није том позиву посветио касније. Ово решење перманентног одбора има да одобри Министарство Унутрашњих Дела. Регистар новинара, који имају права на пензију, какав произађе из редова пер-

манентног одбора, одобреног од Министарства Унутрашњих дела, служиће одбору пензионог фонда при одређивању права на пензију односно инвалиду и при одређивању њихове висине. У тај ће се регистар уносити стално и нови новинари, који имају права на пензију, и у њему регистровати све промене у служби појединог новинара, те ће овај регистар служити стално одбору фонда за одређивање односно одмеравање пензије или инвалиде. Против одлука одбора фонда, којима је одмерена висина пензије односно инвалиде, може се новинар, односно његова породица, жалити главној скупштини фонда, која о томе одлучује дефинитивно.

§ 22.

Новинари, које Уредба већ затекне са десет или више година новинарског рада, рачунајући двадесетчетири године живота навршене као почетак, стичу и права на пензију и права на инвалидину, уз уважање установа § 19. о петогодишњој каренци — одмах, чим буду примљени у чланство фонда. Млађи новинари, чланови фонда, стичу права на пензију кад наврше десет година новинарског рада урачунивих у пензију, а право на инвалиду одмах чим буду примљени у чланство фонда.

§ 23.

Године, што их новинар проведе као народни посланик или члан Владе, даље на студијама ради свог даљег образовања до највише три године, и напослетку време проведено на војној дужности осим кадровског рока, не прекидају континуитет његових пензионих година, и рачунају му се као да их је провео у редовној новинарској служби. Изузевши времена војне дужности, за које ни новинар ни власник листа не плаћају допринос за њега у пензиони фонд дужан је новинар у тим случајевима да допринесе за се, уз свој улог, уједно и улог што би га за њега имао да уплаћује власник листа

према висини његове последње плате. Остане ли новинар без места уплаћиваће се и његов допринос и допринос фиктивног власника листа према висини последње новинарине плате из нарочитог резервног фонда, који ће фонд образовати резервни фонд чим почне деловати. Уплате за новинара без места вратиће новинар резервном фонду кад добије место.

§ 24.

Доприноси за пензионни фонд не могу се ни у ком случају враћати ни новинару ни власнику листа.

§ 25.

Након десет година новинарског рада урачунивих по овој Уредби у пензију, припада новинару пензија у висини од четрдесет процената његове сталне плате, за коју плаћа улог у пензионни фонд, узимајући пет хиљада динара као максимум, који код осигурања долази у обзир. Након тога расте му пензија сваке године за три процента сталне плате, од које плаћа улог, тако да му након тридесет година службе припада пуна пензија до највише пет хиљада динара. Висина пуне пензије равна се према плати последњих десет година. Ако је новинар последњих пет година уживао једнаку плату припада му пуна пензија у тој висини, ако није онда пензија у висини просечне плате запослених десет година.

Инвалида према проценту неспособности износи у првих десет година осигурања — трећину, две трећине односно целу плату коју је новинар имао кад је пострадао од десете до тридесете године службе припада му инвалида према проценту онеспособљења за рад, а уз то половина пензије која му према годинама службе и висини плате припада. Новинару који пострада у вршењу своје дужности и остане потпуно неспособан за сваки посао припада у сваком случају инвалида у износу потпуне плате до највише пет хиљада динара. Исто тако

и породици новинара, који умре у вршењу своје новинарске дужности, припада пуна пензија без обзира на број година кроз које је новинар био члан фонда.

Новинарима, које уредба затекне изван новинарске службе, а имали би према годинама новинарског рада право на пензију да је Уредба постојала пре, даваће Пензионни Фонд потпоре у границама могућности.

§ 26.

Након тридесет година новинарског рада, узимајући двадесетчетврту годину живота као почетак, новинар може, али не мора, ићи у пензију. Остане ли и даље у сталној новинарској служби не може примати пензију док ту службу не напусти.

У случајевима кад новинар жели да пође у пензију пре навршених тридесет година новинарског рада урачунивих у пензију треба да на једнаки начин као и државни чиновници докаже оправданост тога свог захтева.

§ 27.

Жени пензионисаног новинара припада на његову пензију доплатак од двадесет, а његовој деци од пет процената од његове пензије.

Удовици активног новинара припада пензија у висини, коју би уживао он сам да је жив па да је отишао у пензију, а његовој деци пет процената од његове пензије.

Удовици пензионисаног новинара припада пола пензије што би је уживао он сам да је жив, а његовој деци пет процената од пензије што би је уживао новинар сам да је жив. Деца имају права на пензионни доплатак до двадесет и прве године живота, ако дотле не буду опскрбљена.

Уда ли се удовица активног или пензионисаног новинара губи право на пензију, али добива отплатину у висини трогодишње пензије, што би је уживала да се

није удала. Деца новинарова уживају свој доплатак макар им се мати и удала.

У колико расположива средства за покривање издатака фонда у којој години не би била довољна, смањиће се решењем Управе Фондова проценат по коме се одмерује пензија, лична а породична као и инвалида у сразмери са расположивим средствима.

ГЛАВА III.

Прелазна и завршна наређења.

§ 28.

Даном ступања на снагу ове Уредбе губе важност сви досадашњи уговори и имају се склопити нови у складу са Уредбом.

§ 29.

Ступањем на снагу ове Уредбе престају за новинаре важити одредбе Закона о Општем Пензионном Заводу који је на снази у Словенији и Далмацији. Целокупан износ доприноса што су га у тај завод уплатили новинари, има се најкасније шест месеца након ступања на снагу ове Уредбе пренети у Пензиони Фонд Новинара Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

§ 30.

Ова Уредба ступа на снагу даном проглашења у „Службеним Новинама“.

25. септембра 1926. године,
у Београду

Министар
за Социјалну Политику
Мил. Симоновић, с. р.

Министар
Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначање
Закона,

Др. М. Сршкић, с. р.

(Обнародовано у Служб. Нов. од 28. септ 1926. г. бр. 219-LVII.)

35.

На основу §. 28. Закона о адвокатима, а по саслушању Адвокатске коморе у Новом Саду и Апелационог суда у Новом Саду прописујем овај

ПРАВИЛНИК

О НАГРАДАМА АДВОКАТА НА ТЕРИТОРИЈИ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

А) Опште одредбе

§ 1.

Адвокат је по закону овлашћен, да уговара награду за свој труд, а овим се Правилником прописују само награде, које припадају и имају се досудити адвокату за његов рад, кад између њега и странке нема уговора о награди, као и у случају досуђивања трошкова према противнику у парници.

§ 2.

Где се у овом Правилнику према вредности предмета одмерава награда, вредност спорног предмета установљава се по §§ 5 до 8 гр. п. п. осим парница ради наслеђивања, код којих се као вредност спора има сматрати вредност оног дела наследства ради којег је тужба поведена.

У брачним споровима као и у статус-парницама те у парницама не процењиве вредности које спадају у надлежност Окружног суда, као основна вредност има се узети 10.000 динара. У парницама не процењиве вредности које спадају у делокруг Среског суда, као основна вредност узмеће се 5.000 динара. Овој се своти има додати вредност евентуалне имовинске тражбине која се остварује у истој парници.

У призивним стварима меродавна је вредност оног дела спора, који је нападнут правним леком.

Снижење и повишење спорног потраживања има утицаја само на радове извршене после снижења односно повишења.

У случају спајања парница, или ако се једном тужбом тражи више тражбина, које би се могле и посебно тужити, вредност треба сабрати и према укупној своти имају се установити трошкови.

Ако се у спору истакне протутражење, као вредност узима се у збир тужбеног тражења и половина противтражења.

§ 3.

У име награде за поједине радње назначене у овој тарифи одредиће се већи износ него у тарифи, ако би то било оправдано особитим околностима и налозима странке.

Награда адвоката и његове канцеларије за послове који нису предвиђени овим Правилником, несме да буде нижа, него што је одређено у тарифи за послове исте, или сличне нарави.

Уколико овај Правилник на појединим местима не чини разлике у награђивању рада с обзиром да ли га је обавио опуномоћени адвокат, његов заменик или адвокатски приправник, награда предвиђена овим Правилником досуђиваће се без обзира, да ли је радњу обавио адвокат, заменик или адвокатски приправиик.

§ 4.

Трошкове за поштарину и таксе, за тим друге трошкове у готовом новцу, треба напосе накнадити.

Б) Тарифске таблице

1.

Таблица за опште послове

§ 5.

За позиве, писмене опомене и краће писмене извештаје
до 1.000 динара . . . 25— динара
преко 1.000 динара . . 50— динара

Бр. 12141
22 априла 1932 год.

Министар финансија,
Др. Мил. Р. Ђорђевић с. р.

Министарски савет у седници својој од 21 априла 1932 год. усвојио је предлог Министра Финансија и одобрио да се по њему у свему поступа.

Претседник Министарског савета
и Министар иностраних послова,
Др. В. Маринковић с. р.

(Следује потписи осталих Министара)

(Обнародовано у „Служб. Нов.“ од 27 априла 1932 бр. 97—XLIII)

33.

ПРАВИЛНИК

О ПРИВАТНИМ РАДИО-ТЕЛЕГРАФСКИМ И ТЕЛЕФОНСКИМ АПАРАТИМА

Члан 1.

Ниједна приватна радио-електрична инсталација за телеграфију и телефонију не може бити инсталисана ни употребљена ако не испуњава услове прописане овим Правилником.

Исто тако, једино по одредбама овога Правилника могу бити инсталисани и употребљени ма какви други апарати, способни за примање или ометање електричне радијације.

Члан 2.

Сви они, који желе да се користе радио-телеграфијом и телефонијом дужни су обратити се писменом молбом најближој пошти и телеграфу, која молбу са својим мишљењем спроводи даље својој Обласној Дирекцији, а ова министарству на одобрење.

Члан 3.

Молба се подноси на обрасцу који прописује Министарство Пошта и Телеграфа и њој треба придружити поред осталих докумената који се обрасцем траже још и исправе о идентичности, (ако молилац није лично добро познат у месту становања), народности и поданству.

Члан 4.

Молба садржи: циљ који има молилац, природу инсталације, детаљни опис апарата, жељену дужину таласа, односно од којих предајних станица се намеравају примати вести, час функционисања, врсту рада, место у кући (одају) где ће апарати бити постављени и у опште: показати главне техничке карактеристике апарата, облик и димензију антене, опис детектора, амплификатора, и приложити тачну шему инсталације, једном речи: све што је потребно да се добије тачан појам и суд о пројектованој пријемној станици.

Члан 5.

Страни поданици ни под којим условима не могу се користити одредбама овога Правилника. Страна Поштанства, једино чине изузетак, али и за њих важе општи услови Правилника.

Члан 6.

Давање дозвола зависи од испуњавања обавеза, које се сматрају потребним ради осигурања Државе и јавног реда у њој. Оне се дају под условима потпуне привремености и опозивања у свако доба. Оне не садрже никакву привилегију и дају се под истим условима без разлике свим сем напред изузетих. Право употребе ужива само молилац и не може се пренети на друго лице. Оне се могу увек укинути, привремено или стално, без икакве накнаде и без образлагања зашто се то чини.

Члан 7.

Примљени услови сматрају се се као уговор закључен између Државе и молица. Они морају садржавати и одредбу, да ће се молилац покоровати, ако хоће да задржи инсталацију и свима доцнијим изменима и допунама Правилника и Закона које Министарство буде нашло за потребно да измене или донесе.

Члан 8.

Дозвола се даје само за пријамне а никако и за предајне апарате. Уопште је строго забрањено поседовати предајне апарате.

Ко противно учини казниће се до уједначења Закона по одредбама § 326 Српског Казн. Закона за прекршаје учињене на територији Србије, Црне Горе и § 11 XXXI Зак. чланка о брзојаву, телефону и иных муњевних уређаја на територији Хрватске и Славоније, а на земљишту: Далмације, Босне и Херцеговине и Војводине, по одредбама важећих Закона.

Члан 9.

Тужбе за повреде из претходног члана састављају Инспектори Обласних Дирекција или Министарство, према месту, и спроводе надлежној власти за осуду.

Члан 10.

Свака намеравана доцнија измена на одобреној инсталацији мора се претходно доставити надлежној, најближој пошти и телеграфу који ће оценити: да ли ће том новом изменом остати у важиости првобитна дозвола, па ће са својим мишљењем доставити поднети молбу својој Дирекцији, а ова исто тако Министарству.

Члан 11.

Нове дозволе дају се:

а) Кад у одређеном року пријамна станица није могла бити инсталисана по првој дозволи.

б) Кад је стављена у акцију под условима друг-
чијим но што је гласила прва дозвола, и

в) Кад треба изменити сасвим целу инсталацију или
поједине делове њене, због дефекта или других којих
разлога.

Члан 12.

Ако ништа не стоји на путу одобрењу једне тако
намераване измене, позваће се моилац да потпише
нови примерак услова прописан од Министарства Пошта
и Телеграфа, а по том ће му се издати дозвола.

Ако се неко одбија од тражења нема право тра-
жити да му се саопште разлози за то.

Члан 13.

У близини државне границе а на растојању од 20
километара неће се никоме издати дозвола док пред-
ходно за то не добије и уз молбу поднесе одобрење
Министарства Унутрашњих Дела.

Члан 14.

Моилац може тек по дозволи Министарства Пошта
и Телеграфа инсталирати апарате и то о своме трошку
као и све остале трошкове има сам сносити.

Члан 15.

Ко противно поступи, па прво инсталише апарате
без надлежног одобрења, у нади да се то одобрење
добити, сматраће се: да је то у рђавој намери учинио,
противу њега ће се поднети тужба надлежној власти,
захтевајући да се казни по одредбама § 326 Казн. За-
коника и § 11 XXXI Зак. чланка о брзојаву и телефону
или других важећих Закона, а апарати ће му се одузети
у корист Државе.

Члан 16.

Дозволе се одузимају:

а) Ако се ималац није придржавао услова, који су
му прописани за монтирање и употребу апарата.

б) Ако повреди унутрашње или међународне Пра-
вилнике за вршење радио телеграфске службе, намерно
или ненамерно. Осим одузимања дозволе, према ви-
шем или мањем основу подозрења биће оптужен ималац
дозволе још и по одредбама претходног члана, а апа-
рат ће му се одузети, привремено или стално.

ц) Ако употребљава апарате за друге сврхе а не
оне које је у молби био назначио, а нарочито, ако
хвата кореспонденције за које није овлашћен да прима,
или ако ода тајну или злоупотребу учини са онима, које
је случајно примио.

д) Ако учини сметње функцији јавних станица упо-
требљавајући за то радијације високе или ниске фрек-
венције, и

е) У сваком случају, кад се држи да његова ста-
ница угрожава јавни ред и безбедност, или народну
одбрану или уопште да то захтевају државни интереси.

Члан 17.

Ималац дозволе дужан је на први позив ма које
п. т. власти демонтирати апарате и оставити их тамо
где му се нареди.

У случајевима, где се ово не може одлагати, Управа
Пошта а Телеграфу у месту извршује ово сама, о тро-
шку имаоца дозволе.

Члан 18.

Кад наступе случајеви примене одредаба из чл. 16
и 17 Држава не враћа плаћене таксе нити даје на какву
накнаду штете.

Члан 19.

Држава није никад и ничим обавезна према мо-
лиоцу. Она не даје никакве гаранције противу узајамне

сметње која би произашла од истовременог функционисања више разних станица. У опште, она никоме ни зашто не одговара.

Члан 20.

Министарство Пошта и Телеграфа и његови нарочити одређени органи имају право, надзора и контроле у свако доба дана. Имаоци дозволе дужни су изаћи им на сусрет и олакшати им проверавања које се чине у њиховом стану.

Члан 21.

Пријамни апарати у дозвољеним приватним станицама не смеју бити узрок никаквих сметњи за околне јавне станице чак ни у случају кад ови апарати испуштају таласе слабог интензитета у антени.

Члан 22.

Садржај ухваћених приватних саопштења или вести не сме бити објављен, писан, ни препричаван. Тајна саопштења мора бити загарантована. § 283 Српског Казн. Законика предвиђа казну за оне, који се огреше. А такве одредбе садрже и остали казнени законици који важе на територији наше државе. Тајна се може поверити само надлежним органима П. Т. Управе или судским иследницима.

Члан 23.

На радио-телеграфским и телефонским апаратима могу се примати само вести намењене широкој јавности као: Метеоролошки и берзански извештаји, сравнивање часовника, вести новинарске, говори са разних скупштина и конференција, музичке и друге уметничке продукције: концерти, опере и слично.

Члан 24.

Редакције и агенције новинарске, берзанске, трговачке, еснафска удружења, могу имати неограничено

право примања ради ширења свију у претходном ставу поменутих вести, уз претплату, коју сами одреде, али предају и ширење њихово могу чинити само путем телеграфа или телефона или путем штампе.

Члан 25.

Вести послате са једне трансмисионе предајне станице, било из наше земље или иностранства, које имају лични карактер, не могу се овим апаратима примати. Тако исто, сопственик ових апарата, ако би их случајно примио, не сме их било за новац било бесплатно саопштарати никоме, под претњом одузимања дозволе.

Ово важи и за она лица која инсталацију одржавају или су запослена у пријамној станици.

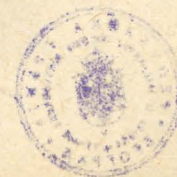
Члан 26.

О границама већ постојећих унутрашњих и међународних правила и закона за ваздушни саобраћај може Министар Пошта и Телеграфа, кад за потребно нађе, под истим условима као и за пријамне станице специјалним решењима Министарског Савета давати дозволе: ваздушним лађама, балонима и авијонима, према оцени мотива у молби изложених, на дуже или краће време и за емисионе станице.

Ограничења у погледу пријема и предаје телеграма (метеоролошких и у погледу сигурности путника) морају се у овом случају још у молби нарочито истаћи и по њима се строго владати.

Члан 27.

Дозволе ове врсте дају се за рад само са одређеним, најближим суседним јавним или друштвеним станицама у земљи или у иностранству, а по изузетку само и у случајевима преко нужде и позива у помоћ могу ступити у везу са свима осталим, дајући само конвенционални знак S. O. S.

Члан 28.

Дозволе за постројења предајних апарата у историјама фабрика, водовода, електричних централа, шумских, рударских и др. сличних предузећа на удаљеним теренима, а за међусобну размену вести са својим подцентрама или одсецима неће се ни под којим условима издавати.

Члан 29.

Увоз апарата дужан је пријавити сваки увозник Министарству Пошта и Телеграфа које контролише број увезених апарата.

Нико неће моћи подићи апарате из Царинарнице док не поднесе дозволу од Министра Пошта и Телеграфа, који дозволе ове врсте издаје од случаја до случаја. Сви увозници и продавци апарата дужни су водити списак лица којима су апарати продати и препис тога списка крајем сваког месеца слати Министарству Пошта и Телеграфа.

Члан 30.

У молби за одобрење увоза апарата мора се тачно назначити који се апарати желе увести, а њихове техничке карактеристике и опис тачно приказати, као и име и место фабрике, од које се апарати добијају.

Члан 31.

Министар Пошта и Телеграфа прописује таксе које имаоци дозвола плаћају као годишњу претплату за право, да се пријамним радио-апаратима могу служити.

Ова се претплата може повећавати или смањивати према оцени министарства и полаже се увек унапред за дотичну годину и то, ако је дозвола издата пре краја јуна месеца за целу годину дана, иначе за шест месеци.

Ова претплата Држави за право да се могу имати пријамни радио-апарати износи 250.— динара (две стотине педесет динара). Имаоци ових апарата поменути у чл. 24. овога Правилника, који примљене вести шире и дају другима, плаћа на име претплате 600.— динара

Шв. д. сп/324

I. Грађанско позивно веће:

Решава утоке и позиве поднесене од Окр. суда у Новом Саду, Панчеву, Вел. Кикинди и Белој Цркви.

Претседник: Др. Бруно Петрић; чланови: Др. Рикард Николић и Карло Кленовшек. Записничар: Драгомир Јоцић, суд. приправник.

II. Грађанско позивно веће:

Решава утоке и позиве, приспеле од Окружног суда у Сомбору, Вел. Бечкерек и Суботици, као и правне лекове уложене против берзанских пресуда.

Претседник: Др. Антун Гргинчевић; чланови: Душан Спалатин и Др. Јаков Долинар. Записничар: Софија Борић-Субан, суд. приправник.

Кривично веће:

Претседник: Др. Бошко Ђурђев, потпретседник Апелационог суда; чланови: Др. Јован Катурић, Василико Стевановић и Војислав Павловић. Записничар: Златоје Кузмановић, суд. приправник.

